

دیدار با آخماتووا

- مهمانی از آینده / احمد پوری
- دیدار با آنا آخماتووا / آیزا یا برلین / عبدالله کوثری
- آخماتووا، ماندلشتام و ... / نادر زاده / فرزانه قوجلو
- پاسترناک و ... / آندره بی سیناوسکی / ابراهیم یونسی

پژوهشگاه علوم انسانی
دانشگاه فردوسی مشهد
پرتاب جلد دهم از نان

THE GUEST FROM THE FUTURE

ANNA AKHMATOVA AND ISAIAH BERLIN

GYÖRGY DALOS

"A romantic . . . beautifully evocative book . . . both a 'love story' and a parable about Soviet life and its absurdities."

—SARAH HARRIS, *The Sunday Times*

در نوامبر ۱۹۴۵ آیزیا برلین، فیلسوف، معتقد ادبی و چهره برجسته دیپلماتیک انگلیس در «فاوتین هاوس» محل اقامت آنا آخماتووا در شوروی به دیدار او رفت. برلین که خود اصلاً روسی بود، در ۱۹ سالگی، چهار سال پس از انقلاب اکبر همراه خانواده اش به بریتانیا مهاجرت کرد و به تحصیل فلسفه پرداخت و در سال ۱۹۳۲ به عنوان استاد کرسی فلسفه در دانشگاه آکسفورد به تدریس مشغول شد. از ۱۹۴۱ تا ۱۹۴۶ در خدمت وزارت امور خارجه بریتانیا به فعالیت‌های دیپلماتیک پرداخت. چند ماه این دوره را با سمت دبیر اول سفارت بریتانیا در مسکو در شوروی سپری کرد. او که از کارشناسان زیده ادبیات روسیه به شمار می‌رفت در طول اقامتش در شوروی تلاش کرد با نویسنده‌گان و شاعران مطرح دیداری داشته باشد. دیدار او با آنا آخماتووا اهمیت ویژه‌ای داشت. اشتیاق آیزیا برلین برای این دیدار و تأثیر آن بر آنا آخماتووا مدت‌ها چندان مطرح نشد. تنها یکی دو شعر آخماتووا به ویژه مهمانی از آینده که تصویر زیبایی از این دیدار است آن را به تصویر کشید.

سال‌ها بعد نویسنده و شاعر آلمانی «گیورکی دالوس» با کوشش و جستجوی فراوان در میان استاد بسیار زیادی که درباره آخماتووا به جا مانده بود این دیدار را بهانه‌ای قرار داده و کتابی را به نام مهمانی از آینده در آلمان منتشر کرد. این کتاب در

۱۹۹۹ با همان عنوان با ترجمه «آتونی وود» به زبان انگلیسی در نیویورک به چاپ رسید. پرتوی که روی برخی از تاریکی‌های زندگی آخماتووا در این کتاب تابیده است برای بسیاری از دوستداران آخماتووا گرانقدر می‌باشد. در زیر بخشی از مقدمه چاپ انگلیسی این کتاب برای آشنایی بیشتر با آن را ملاحظه می‌کید:

«این کتاب شرح دیدار یک شب است. دیدار شبانه آیزیا برلین با آنا آخماتووا در نوامبر ۱۹۴۵ و پی‌آمدهای ناگوار آن از دیدگاه آخماتووا. این یک ماجراهی عشقی است. عشقی که در زندگی شاعر نقطهٔ عطفی شد و به رویدادهای بعد از آن شب معنی بخشد. از آن تاریخ به بعد روابط آخماتووا و برلین زیر نگاه ک. گ. ب. گسترش یافت...»

این کتاب زندگی نامه آخماتووا نیست و یا حتی نقدی ادبی بر کارهای او به شمار نمی‌رود. حتی نقد و نظر بر آثار آیزیا برلین هم مدد نظر من نبوده است چون خود را در این کار ذیصلاح نمی‌دانم. من تنها از دید آخماتوواست که به برلین به عنوان یک فرد نگریسته‌ام. دیدار آن شب برای برلین بسیار مهم بوده اما سرنوشت‌ساز نبود. زندگی و کار آخماتووا از این دیدار تأثیر شگرفی گرفت...»

این کتاب بر پایه منابع بایگانی شده، اظهارات و خاطرات شواهد و گفت و گوهای فراوان بنا شده است.

«لیدیا چکوفسکایا» پیش از مرگ، در این زمینه گفت و گوی مفصلی با من داشت. در بریتانیا دیدار و مصاحبه‌ای با آیزیا برلین دربارهٔ مقاله‌اش دیدار با نویسنده‌گان روس در ۱۹۴۵ و ۱۹۴۶ داشتم. در این مقاله برلین برداشت‌های شخصی خود را از این دیدار نقل کرده است. گرانبهاترین گفت و گوی من با پروفسور هری شوک مان بود. او یکی از دانشجویان اعزامی از انگلستان بود که در ۱۹۴۵ در لینینگراد با آخماتووا دیدار کردند و با او گفت و گویی انجام دادند...»^۱

کتاب مهمانی از آینده در ۲۵۰ صفحه و شش فصل و دو مقدمه است. بیانیه ژدائف علیه نویسنده‌گان از مجله آخماتووا هم به صورت ضمیمه در کتاب گنجانده شده است. در بخش پایانی کتاب «تاریخنامه» زندگی آخماتووا به چاپ رسیده است.

۱. شرح مفصلی از این دیدار در فصل ۲ کتاب آمده است.